

Стенографски дневник

НА

18. заседание

Понеделник, 27 декември 1948 г.

Открито в 16 ч.

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев.

Секретари: Първа Димитрова и Тодор Тихолов.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.	Дневен ред:	Стр.
Отпуски	235	Законопроект за пощите, телеграфите и телефоните. (Първо и второ четене)	235
Законопроекти	235	Говорил: пом. министър Коста Ганев	241
		Дневен ред за следващото заседание	243

Председателствувал Атанас Драгиев: (Звъни) Присъствуват необходимото число народни представители. Откривам заседанието:

(Отсъствуват: Александър Ковачев, Анастас Циганчев, Ангел Стоев, Андрей Михайлов, Андрей Пенев, Асен Бозаджиев, Асен Чапкънов, Атанас Стефанов, Атанас Биволарски, Атанас Минков, Атанас Тотев, Васил Горанов, Венера Клиничарова, Веселин Дашин, Вълчо Цанков, д-р Вяра Златарева, Ганчо Минев, Ганю Златинов, Генчо Райков, Георги Григоров, Георги Генев, Горан Ангелов, Господин Гочев, Димитър Димов, д-р Димитър Хаджиев, Димитър Греков, Димитър Милков, Димитър Стоичков, Димитър Петров, Диню Тодоров, Дочо Шипков, Елена Гавраилова, Ефрем Митев, Жейка Хардалова, Желязко Стефанов, Иван Василев, Иван Димитров, Иван Евтимов, Иван Попов, Иван Чонос, Иван Бешев, Иван Зурлов, Иван Масларов, Иван Мамирев, Иван Тодоров, Иван Чуков, Исмаил Сарходжов, Йордан Попов, Крум Миланов, Крум Милушев, Людмил Стоянов, Магда Димитрова, Марин Шиваров, Мата Тюрнеджиева, д-р Михаил Геновски, Мустафа Билялов, Неделчо Шарабов, Никола Разлоганов, Никола Стаев, Никола Палагачев, Пана Милошев, Петко Пеев, Петър Бомбов, Петър Запрянов, Петър Ковачев, Петър Панайотов, Петър Янчев, Раденко Видински, Руса Петкова, Сабри х. Мехмедов, Сава Дълбоков, Слав Ваджиков, Стефан Готев, Слави Пушкарков, Спаска Воденичарска, Сребро Иванов, Стамо Костадинов, Станка Иванова, Станю Василев, Стела Благоева, Стефан Бакърджиев, Стойне Лисийски, Стоян Паликрушев, Стоян Гюров, Тодор Атанасов, Христо Пунев, Цветан Гаджовски, Черню Николов, Юсеин Шолев и Янко Георгиев)

Бюрото на Великото народно събрание съобщава, че е решило отпуск на народните представители: Ганю Златинов — 2 дена, Георги Данков — 1 ден, Ефрем Митев — 4 дни, Иван Василев — 8 дни, Исмаил Сарходжов — 5 дни, Йордан Петков — 1 ден, Неделчо Шарабов — 4 дни, Никола Разлоганов — 3 дни, Петър Бабаков — 12 дни, Петър Янчев — 5 дни, Стоян Павлов — 1 ден и Юсеин Шолев — 1 ден.

Съобщавам на Събранието, че са постъпили в бюрото на Великото народно събрание следните законопроекти:

От Министерството на правосъдието — законопроект за наследството.

От Министерския съвет — законопроект за създаване Министерството на горите.

Тия законопроекти ще бъдат отпечатани и раздадени на народните представители и поставени на дневен ред.

Пристъпваме към разглеждане на точка първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за устройството и функциите на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за устройството и функциите на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните

Другари народни представители! Министерството на пощите, телеграфите и телефоните работи с три свои ведомствени закони, а именно:

1. Закона за пощите, телеграфите и телефоните, обнародван в «Държавен вестник», брой 68, от 28 март 1942 г., който е изменян на няколко пъти, с обнародвани изменения и допълнения в «Държавен вестник», брой 72, от 2 април 1942 г., 117, от 23 май 1945 г., 275, от 24 ноември

1945 г., 289, от 11 декември 1945 г., и 284, от 6 декември 1947 г.

2. Закона за Пощенската спестовна каса, обнародван в «Държавен вестник», брой 274, от 3 декември 1943 г.

Двата закона са създадени по времето, когато Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните бе като поделение на Министерството на железниците, пощите и телеграфите.

Характерът на службите по ведомството на пощите, телеграфите и телефоните и развитата се в голям мащаб работа на това ведомство наложиха то да бъде обособено в отделно министерство. Като последица от това следва и законите, с които работеше бившата Главна дирекция на пощите, телеграфите и телефоните, да бъдат съгласувани и пригодени към живота и дейността на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Освен това съществуващите закони трябваше да бъдат изменени и допълнени по начин да бъдат съгласувани с новата Конституция на Народната република България. В този дух са препоръките на Президиума на Великото народно събрание и тези на Министерския съвет, изразени в 9-то му постановление, взето в заседанието му от 21 април 1948 г., протокол № 64.

В изпълнение на тази неотложна задача конференция при Министерството на пощите, телеграфите и телефоните, под мое председателство и при участие на помощник-министрите, юриконсулта, директорите, началниците на отдели и ръководителите на отделните служби, разгледа горните два закона и изготви измененията и допълненията на същите, като премахна в тях несъответстващи с Конституцията текстове и съгласува разпоредбите на законите в духа на програмата на Отечествения фронт.

Понеже материалът, засягаща управлението на всички служби при Министерството на пощите, телеграфите и телефоните, бе разпръсната в два отделни закона, те с новия законопроект се сливат в един под наименованието «Закон за устройството и функциите на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните».

Законопроектът има две поделения, в които се третира материята: 1) на закона за пощите, телеграфите и телефоните; 2) на закона за Пощенската спестовна каса.

В законопроекта се правят следните по-съществени изменения и допълнения на сега съществуващите закони:

1. Законопроектът се съгласува с новото устройство на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните, което по сега действащия закон се третира като главна дирекция.

2. За по-удобно и спешно администриране се премахва административният съвет, предвиден в чл. 4 на сега действащия закон.

3. Възприема се личната отговорност на длъжностните лица съгласно чл. 89 от Конституцията.

4. Предвижда се запазване тайната и неприкосновеността на кореспонденцията, съгласно чл. 86 от Конституцията.

Като представям така изработения законопроект на вашата преценка, моля ви, другари народни представители, да го разгледате и гласувате.

Министър на пощите, телеграфите и телефоните:

Ц. Драгойчева.

Костадин Лазаров (з): Др. председател! Понеже законопроектът е раздаден на народните представители, известен е и е доста обширен, правя предложение да не се чете.

Председателстващ Атанас Драгиев: Има предложение, съгласно чл. 54 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, да не се чете законопроекта, понеже е известен на народните представители и е доста обширен. Моля ония другари народни представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(ЗАКОНОПРОЕКТ за пощите, телеграфите и телефоните)

РАЗДЕЛ I

ПОЩА, ТЕЛЕГРАФ И ТЕЛЕФОН

Част първа ОБЩИ РАЗПОРЕЖДАНЯ

Глава I Монопол

Чл. 1. Пощите, телеграфите и телефоните и радиосъобщенията в Народната република България са държавна — общо-народна собственост и са монопол на държавата. На Министерството на пощите, телеграфите и телефоните е предоставено изключително право да ги урежда и използва, като предприема всички мерки за тяхното развитие и подобрене.

Чл. 2. Монополът върху пощенската служба обхваща:

- а) издаването и пускането в обращение на пощенски марки, пощенски карти, карти-писма, пликове и обвивки с отпечата на пощенски марки, ценни картони за таксуващи машини, спестовни марки и всички ценни книжа и ценни знаци, употребявани в пощенската служба;

б) пренасянето и доставянето на всякакъв вид писмовни пратки и

в) издаването на указатели по пощите, телеграфите и телефоните и радиосъобщенията.

Монополът върху телеграфа и телефона обхваща построяването и използването на телеграфни и телефонни линии, връзки и постове.

Чл. 3. Монополът на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните, върху радиосъобщенията обхваща произвеждането и инсталирането на радиоуредби и използването им за предаване на радиотелеграфни знаци, образи и радиотелеграфни разговори, както и определяне типове на упоменатите съобщения в случаите, когато тяхното произвеждане е възложено на други държавни или кооперативни предприятия.

Чл. 4. От монопола върху пощите, телеграфите и телефоните и радиосъобщенията се изключват:

а) писмовни пратки, пренасяни и доставяни от частни лица в района на една и съща община, или между местности, които не са включени в държавната пощенска мрежа;

б) фактурите, бордерата и товарителниците, които придружават пратки със стоки и известия за пристигането и доставянето на такива пратки;

в) издаването на пощенски карти, карти-писма и пликове без отпечата на пощенска марка върху тях и по размера на държавните такива;

г) вътрешни телефонни връзки (домофонни) в сграда;

д) радиостанциите на Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи.

Чл. 5. Построяването, поддържането и използването на телеграфни и телефонни линии и връзки за собствени пужди на държавни учреждения и предприятия без връзка с държавната т. т. мрежа се разрешава от министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

Чл. 6. На пощенската служба се възлага още:

а) да пренася и доставя вестници, периодически издания, печатни произведения, делови книжа, образци от стоки, мални пакети и др.;

б) да пренася и доставя парични и колетни пратки;

в) да събира суми от наложени платежи върху пощенски пратки;

г) да абонира за вестници и периодически издания;

д) да събира стойността на ценни книжа;

е) да издава пощенски карти за самоличност;

ж) да приема и изплаща суми по спестовни влогове;

з) да приема и изплаща суми по чекови сметки;

и) да превежда и изплаща суми по пощенски и телеграфни записи.

По предложение на министъра на пощите, телеграфите и телефоните Министерският съвет може да възлага на пощенската служба и други задачи.

Чл. 7. Телефонистите и обслужващият телефонните съоръжения технически персонал, които се назначават при държавните учреждения и предприятия, обществени организации, кооперации и техните съюзи и частните предприятия, с изключение на персонала от тази категория при Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, трябва да отговарят на изискванията, определени за заемане на тези служби по ведомството на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Министерството на пощите, телеграфите и телефоните контролира правилното поддържане и използване на съоръженията.

Глава II

Неприкосновеност на пощенските пратки, телеграмите и телефонните разговори

Чл. 8. Тайната на пощенската кореспонденция, телеграмите и телефонните разговори е неприкосновена, освен в случай на мобилизация, военно положение или когато има специално разрешение на съдебните органи или прокурора.

Чл. 9. Преписи от частни телеграми могат да се дават на трети лица само по определение на съдебните органи или прокурора.

Оригиналите на телеграмите, писмата, както и на всички пратки, предадени на пощата, могат да се предават на съдебните органи или прокурора.

Чл. 10. Подателят на пощенски пратки, телеграми и други е законен притежател на същите и може да се разпорежда с тях докато не са доставени на получателя.

Чл. 11. Писмата, телеграмите и всички други пратки, адресирани за лица починали, се връщат на подателяте им.

Чл. 12. Върху всички пощенски пратки и суми за превод, предадени на пощата, може да се налага заповед, но само против подателя, и то докато същите не са били връчени на получателя.

Глава III

Пощенски съобщения

Чл. 13. За пренасяне на пощата държавата си служи с всички видове превозни средства и пощопреносвачи, според нуждите на службата.

Чл. 14. Върху всички превозни средства, с които се пренася пощата, които са притежание на пощопреносвачите, не може да се налага заповед, нито да се изземват и реквизируют във време на война или мобилизация, докато пощопреносвачите са на служба и докато трае предприятието им.

Когато превозните средства са рейсови, автомобили или други големи моторни превозни средства, същите могат да се заповират и изземват или реквизируют само със съгласието на министъра на пощите, телеграфите и телефоните и съгласно закона за уреждане собствеността и залога на земеделските и превозни машини.

Чл. 15. Договорите, сключени между Министерството на пощите, телеграфите и телефоните и пощопреносвачите, могат да бъдат унищожени предсрочно със заповед на министъра, на пощите, телеграфите и телефоните, като внесените гаранции се освобождават и връщат на правоимащите в следните случаи:

в) ако се наложи промяна или закриване на същия път;

б) ако през течение на договорния срок по пощенския път се установи и възложи пренасянето на пощата на автомобилен рейс, съгласно закона за автомобилните съобщения, или пък пренасянето почне със службени пощенски превозни средства, и

в) ако се наложи промяна или закриване на същия път.

Глава IV

Телеграфни и телефонни съобщения

Чл. 16. При постройка на всякакви видове телеграфни и телефонни линии държавата използва безвъзмездно всички държавни, обществени и частни места, пътища, улици, тротоари, мостове, канали, реки и други след съответно предупреждение.

Чл. 17. Телеграфните и телефонни линии могат да се поставят върху всички държавни, общински, обществени и частни имоти, като за целта линиите могат да се прикрепват по стени на сградите, да се полагат съоръженията върху покривите, да се прекарват канали и кабели през мазетата и под сградите.

Ако бъдат причинени повреди, по избор на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните те се поправят за сметка на държавата или се заплаща обезщетение.

Чл. 18. Поставянето на стълбове, придържки и съоръжения за всякакви видове телеграфни и телефонни линии върху държавни, обществени и частни имуществата се извършва по начин, щото на притежателите да не се причиняват спънки за ползуване на имуществата им.

Чл. 19. Ако притежателят на едно имущество, върху което е поставен телеграфен или телефонен стълб, придържка или съоръжение, иска да прави в това имущество някои пристройки или поправки, които могат да повредят или да прекъснат телеграфното или телефонното съобщение, той е длъжен да съобщи писмено 15 дни по-рано на началника на най-близката телеграфопощенска станция, който е длъжен да разпорежи потребното до изтичането на този срок.

За виновно забавяне длъжностното лице отговаря и материално.

Чл. 20. Органите на държавата, включително на народните съвети, са длъжни да бъдат за опазването на телеграфните и телефонни линии.

Чл. 21. Разпореденията на тази глава се прилагат и по отношение телеграфните и телефонни линии и връзки по ведомството на Главната дирекция на българските държавни железници и на случаите, упоменати в чл. 5 от настоящия закон.

Глава V

Пощенски, телеграфни, телефонни и радиосъобщителни станции

Чл. 22. Пощенски, телеграфни, телефонни и радиосъобщителни станции се откриват и закриват със заповед на министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

Откриването на радиосъобщителни станции става, като се спазват и постановленията на закона за радиото.

Чл. 23. Откриването на пощенски, телеграфни и телефонни станции става по предварително изработен план от Министерството на пощите, телеграфите и телефоните при съставянето на държавния бюджет, в съгласие с държавния народостроителски план.

Пощенските, телеграфни и телефонни станции се откриват, обзавеждат и издържат от Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Чл. 24. Министърът на пощите, телеграфите и телефоните може при нужди да изменява броя на предвидения в станциите и други служби личен състав, като го увеличава в една станция или служба за сметка на намаление в друга.

Чл. 25. Заинтересуваният общински народен съвет, в района на който се предвижда да бъде открита п. т. т. станция, се задължава: да се предостави подходящо помещение, ако има такова, или да даде безплатно мястото и материалите, необходими за построяването на сградата за помещение на станцията, съгълбовете за постройката на т. т. линии и да разнесе съгълбовете и другите материали по места.

Чл. 26. В селски общини и населени места, в които няма открити п. т. т. станции, за редовното изпълнение на пощенската, телеграфна и телефонна служба е отговорна управата на общинския народен съвет. Управата на съвета назначава лице да изпълнява п. т. т. служби. Назначеното лице се облича с правата на пощенски агент от министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

Заплатата на пощенския агент се заплаща по бюджета на народния съвет.

Глава VI

Приходи и разходи

Чл. 27. Приходите от пощите, телеграфите и телефоните и радиосъобщенията се внасят в приход на държавата.

Чл. 28. Всички пощенски, телеграфни и телефонни такси, таксите за радиосъобщенията, както и таксите за особени услуги се установяват по вид и размер в особени таблици, одобрени от Министерския съвет по доклад на министъра на пощите, телеграфите и телефоните, след съгласуване с министъра на финансите.

Глобите и добавъчните такси, които се събират поради несповременно изплащане на такси и други, както и размерът на обезщетенията за изгубени, повредени и унищожени пощенски пратки и други се установява по същия ред.

Случаите, в които платените такси се връщат, се определят в правилника.

Чл. 29. Когато поради непреодолима сила — война, обществени бедствия и други са били повредени или унищожени пощенски, телеграфни и телефонни линии, апарати и други или превозни средства, или поради същата причина се е наложило частично или пълно, временно или за постоянно, изселване на жителите на някои населени места, министърът на пощите, телеграфите и телефоните може:

а) да освобождава от заплащане инсталационни такси и унищожение телефонни постове, както и от заплащане някои такси, глоби, магазини и др. за определен срок онези лица, които поради горните причини не са могли да ползват телефонните си и други уреди или не са могли сповременно да уведомят съответните служби, че се отказват от ползването на същите, или пък, че не са могли да получават в срок колетните си и други пратки и пр.;

б) да удължават сроковете за изплащане всякакви пощенски, телефонни и други такси без събиране добавъчна такса, глоби, магазини и пр.

Освобождаването от заплащане на такси и удължението на сроковете за събирането им може да става само след предварителното съгласие на министъра на финансите.

Чл. 30. Всички такси по начало се предплащат напълно в брой или по чекова сметка.

Освобождават се от такси пощенските услуги, които Министерството на пощите, телеграфите и телефоните прави на държавните учреждения, кредитите за издръжка на които са предвидени в бюджета на държавата, включително и народните съвети.

Министерството на пощите, телеграфите и телефоните може да сключва договори с държавните учреждения и предприятия, обществени и други предприятия за заплащане на глобални суми за известен период от време срещу извършените им от същото министерство пощенски, телеграфни и телефонни услуги.

Част втора

ПОЩЕНСКА СЛУЖБА

Глава I

Пощенски пратки

Чл. 31. Пощенски пратки са: писмовните, паричните и колетни пратки. Те се таксуват с пощенски марки, с отпечатъци от машини-таксувачки и в брой.

Чл. 32. Писмата и пощенските карти без отпечатък на пощенски марки, таксите на които не са заплатени изцяло или отчасти при подаването им, се доставят на получателите или на подателите срещу заплащане на незаплатената или недоплатената такса в двоен размер.

На останалите пощенски пратки, които не са таксувани при подаването им, не се дава ход.

Чл. 33. Пощенската служба може да проверява съдържанието на паричните и колетните пратки, щом се усъмни, че в тях има забранени за пренасяне предмети или материали, или че обявената им стойност не отговаря на стойността на вложението.

Ако проверката е искана при подаването на паричните и колетните пратки и подателят отказва да се подчини на това искане, пратките не се приемат.

В случай че при доставянето на паричните и колетните пратки трябва да се провери вложението им и получателят не се съгласи на това, проверката се извършва служебно, като за това се състави акт.

Чл. 34. Пратките, съдържащи забранени предмети, се връщат на подателя, ако той е обявил вярно съдържанието им при подаването, или се изземват в полза на държавата, ако съдържанието е било невярно обявено с цел да бъдат приети пратките.

Чл. 35. В писмовните пратки, ползващи се с намалени такси, и в паричните и колетни пратки не могат да се влагат каквито и да било писма или бележки, имащи характер на текуща лична кореспонденция.

Намерените писма или бележки се таксуват за сметка на получателите или подателите им като обикновени писма с такса в десеторен размер.

Чл. 36. След като изплати обезщетението за загубените или повредените писмовни, парични и колетни пратки, Министерството на пощите, телеграфите и телефоните става собственик на цялата пратка или само върху она част от нея, за която е платило обезщетението.

В случай че пратката бъде впоследствие намерена, по желание на обезщетеното лице пратката може да му се предаде, след като върне полученото обезщетение.

Чл. 37. Служебните пощенски пратки на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните не се таксуват.

Глава II

Ценни книжа

Чл. 38. Пощенските служби могат да събират стойността на всякакви полици, записи, търговски фактури, разни квитанции и други ценни книжа.

Чл. 39. Държавата отговаря за събраните стойности до предаването им на правомощния или на неговия пълномощник.

Обявена стойност и наложен платеж

Чл. 40. Пощенските служби приемат пратки с обявена стойност и наложен платеж и събират сумите по тях.

Чл. 41. Събраните суми от наложения платеж и от ценните книжа се изпращат на притежателите, като таксите за превода се спадат от събраните суми.

Чл. 42. Сумите, събрани от ценни книжа и наложени платежи, принадлежат на лицата, които са поискали събирането им и не могат да се връщат на лицата, от които са събрани.

Абонаментни пощенски кутии

Чл. 43. Непрепоръчаните писмовни пратки могат да се доставят на получателите и в абонаментни пощенски кутии, поставени в служебните помещения.

Имената и адресите на притежателите на абонаментни пощенски кутии не са пощенска тайна.

Чл. 44. Абонаментните пощенски кутии могат да се отнемат служебно или по искане на милиционерските или съдебни органи. При отнемането на кутиите на абонатите се връщат предплатените такси само за неизползуваните пълни тримесечия.

Абониране чрез пощата

Чл. 45. Пощенските служби приемат абонаменти за вестници и периодични издания, издавани в Народната република България и в чужбина.

Ако в срока на абонамента вестникът или периодичното издание престане да излиза, разликата от абонамента, ако не е предадена на администрацията, не се изплаща на последната, а при поискване се връща на абоната.

Карти за самоличност

Чл. 46. Пощенските служби могат да издават особени лични карти, с които притежателите им установяват самоличността си при получаване на пощенски пратки и суми в Народната република България и в чужбина, съгласно постановленията на международните пощенски съглашения.

Глава III

Унищожаване на пощенски пратки

Чл. 47. Недоставените пощенски пратки се унищожават, ако не бъдат потърсени от подателите или получателите им в срокове и по начин, посочен в правилника за приложение на настоящия закон.

Част трета ТЕЛЕГРАФНА И ТЕЛЕФОННА СЛУЖБА

Глава I Телефонна служба

Чл. 48. Всеки има право да подава и получава телеграми на явен език по държавните телеграфи.

Телеграми със съдържание против държавната сигурност, обществената безопасност, както и телеграми с обидно и безнравствено съдържание не се приемат, предават и доставят.

Чл. 49. Държавните учреждения, длъжностните лица и чуждестранните дипломатически представители и консули могат да разменяват телеграми, написани на таен език: шифрован и условен, при условия, определени в правилника.

Държавните предприятия и частните лица (физически или юридически) могат да разменяват телеграми, написани на условен език, известен на пощенската администрация.

Чл. 50. Служебните телеграми на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните не се таксуват.

Глава II Телефонна служба

Чл. 51. Телефонните линии се делят на:
а) селищни, построени в населени места и съединени с местните телефонни централи;

б) междуселищни, които свързват две населени места;

в) построени за собствени нужди от държавни учреждения и предприятия, съгласно чл. 5.

Чл. 52. Телефонните постове се откриват, преместват и поддържат по разпореждане на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Чл. 53. Държавата строи и поддържа със свои средства материали, апарати, номератори, телефонните абонатни линии и постове.

Чл. 54. Незаплатените телефонни такси се събират по реда на закона за събиране на данъците и другите държавни вземания.

Чл. 55. Държавните учреждения и длъжностни лица заплащат предварително всички такси, когато поискат да бъдат открити нови телефонни постове.

Таксата за ползуване на съществуващите телефонни постове на държавните учреждения и длъжностни лица се заплаща най-късно два месеца след публикуването на закона за бюджета. На неплатилите след този срок се изпращат писмени покани за заплащане таксите в едномесечен срок, след който постове на неплатилите се прекъсват.

Чл. 56. Телефонният пост на абоната се отпема, ако таксата за него не бъде платена.

Министърът на пощите, телеграфите и телефоните може да отнема частни телефонни постове за задоволяване важни държавни и обществени нужди.

Чл. 57. Министерският съвет при особени случаи може да освобождава временно държавните учреждения от заплащане на някои телефонни разговори.

Чл. 58. Минават се по сметка, без да се заплащат телефонните такси за:

а) телефонните постове в жилищата на председателя, подпредседателите и секретаря на Президиума на Народното събрание и на председателя на Народното събрание;

б) телефонните постове в жилищата на министрите;

в) държавните телефонни постове на Президиума на Великото народно събрание, Великото народно събрание и Министерския съвет;

г) държавните телефонни постове по ведомството на пощите, телеграфите, и телефоните.

Чл. 59. Министерският съвет по доклад на министъра на пощите, телеграфите и телефоните, съгласуван с министъра на финансите, определя служебните лица, които могат да имат домашни служебни телефонни постове, заплащани от съответното ведомство.

Чл. 60. Телефонните разговори на Президиума на Народното събрание, на председателя на Народното събрание и на министрите не подлежат на ограничение.

Чл. 61. Времетраенето на разговорите се определя в правилника или тарифата.

Чл. 62. Абонатите на телефонни постове са отговорни за всички липси и повреди на телефонните апарати и прибори, причинени от невнимателно употребление или по каквито и да било причини, и заплащат стойността на липсите и повредите по ценоразпис, изработен от Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Ценоразписът е задължителен във всички случаи и не подлежи на оспорване.

Част четвърта ОТГОВОРНОСТ НА ДЪРЖАВАТА

Чл. 63. Министерството на пощите, телеграфите и телефоните не носи материална отговорност:

1. По пощенска служба

а) за забавяне доставянето на всички видове пощенски пратки;

б) за изгубване или повреждане на препоръчани писмовни пратки;

в) за несъбраните суми от получателите на пратки с наложен платеж, когато пратката не може да се предаде;

г) за суми по неосребрени ценни книжа;

д) за всички повреди върху пощенските пратки, станали по време на пренасянето поради слабата им опаковка;

е) за доставяне срещу разписка на получателя или на неговия законен пълномощник пощенски пратки;

ж) за доставяне другиму, поради непълен или погрешен адрес, пощенски пратки;

з) за предадени на подателя или на неговия законен пълномощник суми, събрани от ценни книжа, и

и) за изгубване, повреждане или унищожаване на всякакъв вид пощенски пратки поради непреодолима сила, както и когато не може да се установи участието на пратката вследствие унищожаването на техните служебни документи по същите причини.

2. По телеграфна служба

Относно предаването или доставянето на телеграмите.

3. По телефонна служба

а) за несъстоялите се телефонни разговори;

б) за неоткрити телефонни постове и

в) за закрити или за отнети съгласно закона телефонни постове.

Служителите, провинени в несвоевременното доставяне на пощенски пратки, предаване и доставяне на телеграми и провекдане на телефонни разговори, когато това не се дължи на непреодолима сила, се наказват дисциплинарно, а при умисъл се подвеждат под наказателна или гражданска отговорност по нареждане на министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

Гражданите имат право на обезщетение от длъжностните лица за причинените им вреди поради незаконно и неправилно изпълнение на службата.

Част пета НАКАЗАНИЕ

Глава I По пощенската служба

Чл. 64. Който срещу възнаграждение пренася и доставя писма, облепени или недостатъчно облепени, или никак облепени с пощенски марки, между селища и местности от различни общини, включени в държавната пощенска мрежа, се наказва с глоба от 500 до 5.000 лв. Заловените писма се доставят на получателя срещу заплащане таксите им в двоен размер.

Който върши това нарушение организирано, се наказва за пръв път с глоба 10.000 лв., а за всяко повторно нарушение глобата се утроява.

Чл. 65. Който включи в колета или парична пратка писма или други бележки от текущ личен характер, се наказва с глоба от 100 до 1.000 лв. Намерените писма и бележки се облагат с двойна такса.

Чл. 66. Който включи в обикновените и препоръчани писмовни пратки с или без обявена стойност: злато, сребро, монети или каквито и да било скъпоценни вещи, се наказва с глоба от 1.000 до 5.000 лв.

Чл. 67. Ако в писмовните пратки с намалена такса се намерят писма или бележки от текущ личен характер, последните се таксуват като писма в десеторен размер. Ако получателят откаже да заплати съответната такса, писмовната пратка се конфискува.

Чл. 68. Образците от стоки, които имат за всяка пратка поотделно единично продажна стойност по-голяма от допустимата, съгласно таблицата за пощенските пратки се таксуват в десеторен размер като неплатени. Ако получателят откаже да заплати таксата, пратката се конфискува.

Глава II По телеграфната и телефонна служби

Чл. 69. Който предаде от едно място на друго или прихвае посредством апарата или друг някой способ телеграми или телефонни разговори, разменявани между две станции, се наказва с тъмничен затвор от 6 месеца до 3 години.

Употребените апарати и инструменти се конфискуват.

Чл. 70. Когато в някое населено място или в землището на една община, през която минават телеграфни и телефонни линии или се строят такива, бъдат причинени повреди по линиите или бъдат откраднати материали, ако в продължение на 6 месеца злосторникът не бъде открит, общинският народен съвет заплаща за нанесените повреди, понесените загуби и откраднатите материали. Срещу него се издава наказателно постановление за стойността на повредите, загубите и откраднатите материали по реда на членове 673—684 от наказателното съдопроизводство.

Заплатената от народния съвет сума се разпределя между жителите на общината съразмерно на имущественото им състояние и се събира от тях.

Чл. 71. Който без да е уведомил предварително надлежния началник на станцията, че ще преустройва имуществото си, към което има прикачени жилища или съоръжения, прекъсне телеграфни или телефонни съобщения, се наказва с глоба от 1.000 до 20.000 лв.

Чл. 72. Който абонат измени фирмата си по какъвто и да е било начин и новата фирма продължава да се ползва с телефона, без да уведоми службата, се наказва с глоба 5.000 лв. и постъп се прехвърля на новата фирма срещу заплащане на установените такси.

Чл. 73. Телефонен абонат, който не се съобрази с установените наставления за служене с телефона и с това причини повреди или спънки на телефонната служба в каквото и да било отношение, се предупреждава писмено и ако не ги отстрани, отнема му се телефонният пост преди да е изтекъл абонаментният срок и без да му се връща предплатената абонаментна такса.

Телефонен абонат, който се държи непристойно и нагубява по телефона дежурните телефонни служители, се наказва с глоба от 100 до 500 лв. Със същото наказание се наказват и телефонните служители, които се държат непристойно и нагубяват ползващите телефона.

Чл. 74. Който телефонен абонат направи каквито и да било изменения или прибавки в установената му телефонна инсталация без съгласието на службата, се наказва с глоба 1.000 лв. или му се отнема телефонният пост без да му се връщат предплатените такси.

Чл. 75. Телефонен абонат от централа без бройтели, който събира за своя полза каквито и да било такси от телефоните, поставени на негово разположение, се наказва с отнемане на телефонния пост и глоба до 5.000 лв.

Чл. 76. Отнемането на телефонните постове на абонатите в предвидените от закона случаи става със заповед на министъра на пощите, телеграфите и телефоните или упълномощено от него лице.

Чл. 77. Който построи или измени телефонна линия без да е добил надлежно разрешение, се наказва с глоба от 5.000 до 20.000 лв. и заплаща следващите се такси независимо от отговорността по други закони.

Който без знанието на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните включи собствената си телефонна линия в държавната телефонна мрежа, линията му става собственост на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните и се таксува на общо основание.

Чл. 78. Нарушенията по настоящия закон и нанесените вреди и загуби се установяват с акт, който трябва да бъде съставен от орган на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните поне на един свидетел и да бъде подписан от съставителя, свидетеля и нарушителя. Отказът на нарушителя да подпише акта се отбелязва преди подписа на свидетеля.

Съставените актове се представят в Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Въз основа на редовно съставените актове се издават наказателни постановления от министъра на пощите, телеграфите и телефоните или упълномощено от него лице.

Размерите на следваемите се обезщетения се определят по ценоразпис, съставен от Министерството на пощите, телеграфите и телефоните и одобряван в началото на всяка година. За повреди, които не са означени в ценоразписа, обезщетението се определя от комисия, назначена от министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

Ценоразписът и протоколът на комисията са задължителни и не подлежат на оспорване.

Чл. 79. Постановленията, с които се налагат глоби или обезщетения за нанесени вреди в размер до 10.000 лв., не подлежат на обжалване.

Останалите постановления могат да бъдат обжалвани по реда, предвиден в членове 677—684 от закона за наказателното съдопроизводство.

Чл. 80. Всички суми по издадените постановления, влезли в законна сила, се събират по реда, предвиден в закона за събиране на данъците и другите държавни вземания, ако нарушителят не внесе доброволно сумата по постановлението в срок от един месец.

Ч а с т ш е с т а

ПОСЛЕДНИ РАЗПОРЕЖДЕНИЯ

Чл. 81. Оригиналните телеграми и всички други книжа и документи, които се отнасят до отчетите на пощенските, телеграфните, телефонните и радиослужби, се съхраняват една година след проверката им.

Документите и книгата, които нямат връзка с финансови отчети на службите, се унищожават една година след датата на издаването им по нареждане на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните.

Р А З Д Е Л II

ПОЩЕНСКА СПЕСТОВНА КАСА

Глава I

Устройство и цел

Чл. 82. Пощенската спестовна каса, учредена при Министерството на пощите, телеграфите и телефоните, се подразделя на три отдела: спестовен, чеков и преводен.

Към пощенската спестовна каса могат да се придават със заповед на министъра на пощите, телеграфите и телефоните и други съществувачи или нови парични служби.

Чл. 83. Всички суми, поверени на Пощенската спестовна каса, както и следващите им се лихви, са гарантирани от държавата.

Чл. 84. Книжката и документите във връзка с операциите на Пощенската спестовна каса се освобождават от герб.

Чл. 85. С разрешение на Министерския съвет, по доклад на министъра на пощите, телеграфите и телефоните, Пощенската спестовна каса може да уговаря и извършва международни парични преводи със сродни учреждения в чужбина, както и да членува в международни институти и съюзи по спестовното и чеково дело.

Чл. 86. На служителите по ведомството на пощите, телеграфите и телефоните е забранено да дават сведения за имената на вложителите по спестовни книжки и техните операции, както и за движението на чековите сметки и преводи, освен по писмено искане на съдебните власти и с разрешение на Централното управление.

Глава II

Спестовен отдел

Чл. 87. Всяко физическо и юридическо лице, както и административни лица и места могат да влагат суми в Пощенската спестовна каса по спестовни книжки.

Чл. 88. Централното управление на Пощенската спестовна каса, клоновете и, както и телеграфопощенските станции, при които е въведена службата, издават на всеки вложител пощенска спестовна книжка, в която чрез залепени спестовни марки и вписан текст се удостоверяват вложените суми.

По изключение могат да се приемат и вписват влогове, без да се изразяват със спестовни марки, по спестовни книжки на вложители, които внасят суми неограничени по размер с настоящия закон, или за случаи, предвидени в правилника за спестовните каси.

Чл. 89. Върху влоговете се признава определената годишна лихва, която започва да тече от 1 или 16 число на месеца след датата на влога и престава от 1 или 16 число на месеца преди датата на изплащането, като лихвите от 50 и по-малко стотинки се изоставят, а ония над 50 стотинки се закръгляват в лева нагоре.

Следващите се лихви за изтекла календарна година, изчислени и закръглени в левове в полза на службата, се внасят служебно в текущите сметки на вложителите ежегодно след 1 януари и от тази дата стават лихвоносни.

Чл. 90. Невписването на изчисленията ежегодно лихви в самите спестовни книжки не влече загуби за вложителите, които могат да получават това вписване и за повече години наведнаж, до изтичане на давностните срокове, предвидени в настоящия закон.

Пощенската спестовна каса дава ежегодно възможност на желаещите вложители да им се впишат съответните лихви в спестовните книжки.

Чл. 91. Влоговете на пощенските спестовни книжки и техните лихви до 300.000 лв. не могат да бъдат заповирани за частно-правни и публично-правни вземания, освен ако по съдебен ред се установи, че са придобити по престъпен начин, и то по постановление на съда, в което се посочва и кому да се изплатят сумите.

Временно спиране на изплащанията по спестовни книжки се допуска по съдебно постановление или по писмено искане на прокурорския надзор.

Чл. 92. Погасяват се с давност вземанията по влогове и капитализирани лихви по спестовни книжки, по които не са извършени операции (влог, изплащане или вписване на лихви) в продължение на пет години, ако сумата не надминава 99 лв., и в продължение на 15 години, ако сумата е по-голяма.

Тази давност не тече против недееспособни и малолетни.

Текущите лихви на изплатени изцяло спестовни влогове не се капитализират. Те се погасяват в течение на три години, считано от края на годината, през която е изплатен капиталът.

Чл. 93. На вложители, чийто спестовни книжки са задържани във връзка със злоупотреби и образуване съдебни дела, се издават служебно нови книжки по искане на заинтересуваните и според данните в ревизионните актове.

Чл. 94. Операциите по спестовните книжки са безплатни.

Глава III

Чеков отдел

Чл. 95. Всяко физическо или юридическо лице, както и административните места и лица могат да си откриват пощенски чекови сметки при Пощенската спестовна каса, ако отговарят на условията, предвидени в правилника.

Пощенската спестовна каса издава указател за чековите сметки, който е монопол за службата.

Чл. 96. Всеки притежател на чекова сметка, освен държавните и общински учреждения, е длъжен да внесе по откритата му чекова сметка основна вноска, определена в правилника, с която не може да разполага преди закриването на сметката, което може да стане по искане на заинтересуваните и служебно.

Чл. 97. Размерът на вписаните суми по чековите сметки е неограничен.

На преводите по чекови сметки се дава ход в кръга на разполагаемата по тях наличност без задължителната основна вноска.

Пощенските чекове важат за изплащане до 30 дни от датата на издаването им, респективно на заверката им от службата.

Условията за използването и видовете обикновени и превърлители пощенски чекове се определят в правилника.

Пощенски чек, неизплатен или неминат в заверение по сметка по каквито и да било причини, не подлежи на протест. Той се връща на представителя със съобщение причините за незаплащането.

Чл. 98. За операциите по чекови сметки се събират такси, определени в таблицата, които по начало се предплащат напълно.

Чековите сметки на службите по ведомството на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните са освободени от такси. Министърът на пощите, телеграфите и телефоните може да освободи от такси чековите сметки и на други държавни учреждения.

Прехвърлителните операции от сметка в сметка са освободени от такси.

Писмата и съобщенията от службата до сметкопритежателите се освобождават от пощенска такса, а тези от последните до службата се таксуват на общо основание.

Чл. 99. Образците вносни бележки, чекове, чекови записи и др. за операциите по чековите сметки са монополно издание на Пощенската спестовна каса, която снабдява клиентите с такива образци срещу заплащане при условията и цените, определени в таблицата за таксите.

Нарушителите на монопола заплащат на Пощенската спестовна каса продажната стойност на отпечатаните от тях образци, които се конфискуват.

Държавните учреждения, притежатели на чекови сметки, могат да си отпечатват и сами някои от горните образци, с изключение на чековете, след съответно одобрение на Пощенската спестовна каса.

Чл. 100. Върху задължителната основна вноска и наличностите по чековите сметки не се одобрява лихва.

Такава може да се одобрява по решение на Министерския съвет.

Чл. 101. Службата не отговаря за закъсняло вписване, прехвърляне или изплащане на суми по чековите сметки, за погрешно инкасиране или изплатени суми по вина на сметкопритежателя, вносителя или техните пълномощници, нито ако правната дееспособност на сметкопритежателя или пълномощника се е изменила, но не е постъпило в службата писмено уведомление за това.

Чл. 102. Чекови сметки, останали без движение в продължение на три години, се закриват служебно и не се олихвяват. Непотърсените суми по такива закрити сметки се погасяват в продължение на седем години.

Сумите по вносни бележки, предназначени за закрити или несъществуващи чекови сметки, се връщат на вносителя. Службата не отговаря за суми по такива вносни бележки, ако не бъдат потърсени и изплатени на вносителите в продължение на три години от датата на внасянето.

Споменатите суми остават в полза на резервния фонд при Пощенската спестовна каса.

Глава IV

Преводи

Чл. 103. Пощенските, телеграфни и телефонни станции, при които са въведени службите на Пощенската спестовна каса, извършват преводи чрез пощенски и телеграфни записи.

Чл. 104. Максималният размер на сумите по пощенските и телеграфни записи се определят със заповед от министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

Чл. 105. Пощенските и телеграфни записи не могат да се прехвърлят другиму.

Чл. 106. Сумите по записи, неизплатени на получателите, се изплащат обратно на подателите, на наследниците им или на законните им пълномощници без да им се връщат запладените такси.

Чл. 107. Службата не отговаря за суми по записи, изплатени погрешно поради непълен или неточен адрес на получателите или подателите.

Чл. 108. Наличните суми, произхождащи от неизплатени пощенски и телеграфни записи в продължение на три години досега, остават в полза на Пощенската спестовна каса и образуват резервен фонд.

Неизплатените в продължение на три години след годината на издаването им пощенски и телеграфни записи, поради непотърсване от страна на получателите или подателите, остават в резервния фонд.

Чл. 109. За злоупотребените, ограбени или унищожени суми по записи правоимащите се обезщетяват, като сумите се вземат от резервния фонд.

Ако така оклонените, ограбени или унищожени суми се съберат по какъвто и да е начин, те се възстановяват в резервния фонд.

Чл. 110. Изплатените и неизплатени пощенски и телеграфни записи се пазят три години след годината на издаването им.

Глава V

Лихви

Чл. 111. Размерът на лихвата, която Пощенската спестовна каса одобрява на влоговете по спестовните книжки, се обявява в началото на всяка година със заповед от министъра на пощите, телеграфите и телефоните, съобразно тарифата за банковите операции, издадена въз основа на чл. 10 от закона за банките.

Лихвата се капитализира и става изискуема за правоимащите след края на всяка операционна година, с изключение на

лихвите по спестовни книжки на починали клиенти, които се изплащат на наследниците едновременно с капитала.

Глава VI

Счетоводство и контрола

Чл. 112. Пощенската спестовна каса води, урежда и приключва сметките си по правилата на двойното счетоводство.

Чл. 113. След приключване на всяка операционна година Пощенската спестовна каса изготвя общ баланс и сметка «Загуби и печалби», които се проверяват от комисия, съставена от представители на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните, назначена със заповед от министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

След проверка на общия баланс и сметка «Загуби и печалби» дирекцията на Пощенската спестовна каса изготвя годишния отчет, който заедно с резултата от проверката се представя на министъра на пощите, телеграфите и телефоните за одобрение, след което се изпраща в Министерството на финансите за одобряване отчетниците от отговорност.

Глава VII

Общи разпоредения

Чл. 114. Разписките, чековете, образците от подписи, извлеченията по чековите сметки и партидите на вложителите се пазят десет години.

Последни разпоредения

Чл. 115. Подробностите по приложението на настоящия закон, устройството и работата на отделните пощенска, телеграфна, телефонна и радио-съобщителна служби, както и на службите по Пощенската спестовна каса се уреждат с правилници, одобрени от министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

Чл. 116. Настоящият закон отменя закона за пощите, телеграфите и телефоните и закона за Пощенската спестовна каса, с изключение на глава VIII, относно взаимноспомогателната каса, както и всички други законоположения, които му противоречат.)

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва нейните предложения по законопроекта.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за устройството и функциите на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните

1. В мотивите към законопроекта е допусната грешка, като в първото изречение е вписано «работи с три свои ведомствени закони», когато тези закони са два, следователно мотивите да се коригират, като думата «три» бъде заменена с думата «два».

2. След заглавието на закона думата «раздел I» да бъде заменена с думата «дъл». Също така и на страница 9 заглавието «раздел II» да бъде заменено със заглавието «дъл II».

Съображения. В схемата на нашето законодателство е възприета терминологията дялове, вместо раздели. За единство се налага и тук да бъде възприето същото.

3. В чл. 1, първото изречение, думите «държавна — общонародна собственост» да се заменят с думите «държавен (общонароден) имот».

Съображения. Корекцията е редакционна и цели съобразяване с Конституцията.

4. В чл. 3, втория ред, след думата «телефоните» записаната да се заличи. В шестия ред думата «съображения» да се замени с думата «съоръжения».

Съображения. Касае се за поправка на допуснати редакционни грешки.

5. В чл. 4, т. «в», втория ред, след думите «върху тях» буквата «и» да бъде заличена.

Съображения. Корекцията е редакционна.

6. В чл. 9, втория ред, думата «определение» да бъде заменена с думата «разпоредение».

Съображения. Прокурорите не държат определения, също така може и с други съдебни разпоредения, като резолюции и пр., да се дават разрешения за получаване на преписи от частни телеграми. Затова думата разпоредения ще обхваща всички тези случаи.

7. В чл. 14, алинея първа, третия ред, думите «налага заповед, нито да се» да се заличат.

Във втората алинея на същия член, в третия ред, началните думи «запорират и» да се заличат. В същата алинея последните думи «и съгласно закона за уреждане собствеността и залога на земеделските и превозни машини» да се заличат.

Съображения. Налагането на заповед върху превозните средства няма да пречи на пренасянето на пощата. Същите, макар и запорирани, пак ще могат да обслужват пощите. Разпоредението в последното изречение е излишно при положението, че изземването и реквизирането на превозни средства, с които се пренася пощата, ще става само със съгласието на министъра на пощите, телеграфите и телефоните.

8. В чл. 15 първата точка «в» да се заличи. Точка «б» да стане точка «а» и точка «в» да стане точка «б».

Съображения. Касае се за редакционна поправка. Точка «в» е вписана два пъти.

9. В чл. 17, алинея втора, думите «по избор на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните» да се заличат. Също така да се заличат последните думи «или се заплаща обезщетение».

Към същия чл. 17 да се прибави нова, трета алинея със следното съдържание: «Преустрояване или преместване на сгради, телефонни и телеграфни линии и други съоръжения на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните, наложени от частни лица, обществени организации, държавни и други предприятия и учреждения, става за сметка на последните.»

Съображения. Измененията в алинея втора се правят от комисията поради това, че тя намира, че тези повреди трябва да се правят за сметка на държавата, като не се дава право на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните по свой избор да поправя или заплаща само обезщетение, а да поема направо задължението за поправяне на причинените повреди.

Прибавянето на новата трета алинея се налага, за да се даде възможност на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните да не отказва удовлетворяването на исканията, визиращи в тази алинея, а да ги удовлетворява, щом посочените лица и места поемат задължението да заплатят разходите за това.

10. В чл. 24, втория ред, думата «нужди» да се замени с думата «нужда».

Съображения. Касае се за печатна грешка.

11. В чл. 25, третия ред, думата «се» да се заличи. В четвъртия ред след думите «местото и» да се прибави думата «местните», а следващата дума «материалите» да се замени с думата «материали».

Съображения. Касае се за редакционна поправка и да се изтъкне ясно, че доставянето от местните народни съвети на безплатни материали става само за местни такива, т. е. такива, с които народният съвет в района си разполага.

12. Членове 24 и 25 да се разменят, като чл. 24 стане чл. 25, а чл. 25 стане чл. 24.

Съображения. Чл. 25 по своето съдържание следва да бъде след чл. 23.

13. В чл. 29, втория ред, след думите «бедствия и други», да се прибави тире. В т. «а», втория ред, началната дума, пред последната буква да се прибави буквата «т».

Съображения. Касае се за коректурни поправки.

14. На стр. 7, част трета, след глава I, заглавието «телефонна» да се замени с «телеграфна».

Съображения. Касае се за изправяне на грешка.

15. В чл. 58, т. «в», втория ред, народно събрание да се напише с голяма буква «Н» на двете места, а думата «Велико» да се заличи, втората дума «народно събрание» да стане «Народно събрание».

Съображения. Поправката е коректурна, а заличаването на думата «Велико» е за съобразяване с Конституцията.

16. В чл. 63, след заглавието «По пощенска служба», точка «а» да се заличи, като точка «б» стане точка «а» и следващите точки се променят по реда на азбуката.

Съображения. Комисията намира, че не следва да бъде освободена държавата от отговорност за забавянето доставянето на всички видове пощенски пратки.

17. Чл. 70 да се заличи.

Съображения. Комисията намира, че колективната отговорност трябва да бъде избегната вече, за да не се ослабят административната на тази отговорност, а да се заостри бдителността във всяко отношение. Още повече, че тази система вече се възприе у нас след 9 септември. Така напр. законът за ограничаване кражбите, убийствата, тежките телесни повреди и палежите, където беше създадена такава отговорност, бе отменен.

18. Чл. 71 да стане чл. 70, като следващите текстове добият номерация с по една единица по-малко.

Съображения. Поради заличаването на чл. 70.

19. В чл. 74, изменен съответно 73, началната дума «който» да се премести след думата «абонат», а думата «телефонен» да се напише с главна буква «Т», като начална дума на изречението. В четвъртия ред цифрата «1.000» да се замени с «2.000», като пред нея се прибави думата «до».

Съображения. Първата поправка е редакционна, а втората е да се даде възможност при налагане на наказанието да не бъде еднаква по размер глобата за всички случаи, а да се даде право на преценка в зависимост от нарушението да се налага съответно наказание.

20. В чл. 78, изменен съответно 77, алинея първа на третия ред след думата «телеграфите» да се прибави «и телефоните». В третата алинея, третия ред, думата «одобряван» да се замени с думата «обявяван».

Съображения. Касае се за изправяне на допуснати грешки.

21. В чл. 79, изменен съответно 78, първата алинея, втория ред, цифрата «10.000» да бъде заменена с цифрата

«5.000». Във втората алинея думите «чл. чл. 677—684», да бъдат заменени с думите «книга VI, глава V».

Съображения. Изменението се предлага за уеднаквяване с възприетия принцип по отношение на санкциите във всички приети досега специални закони.

22. В чл. 86, изменен съответно 85, третия ред, думата «влижателите» да се коригира на «вложителите». В петия ред след думата «съдебните» да се прибави «и прокурорски», а думата «власти» да се замени с думата «органи».

Съображения. Необходимо е изрично да се помене правото и на прокурорските органи да искат сведенията, предмет на този текст, а думата власти се налага да бъде заменена, защото защото държавната власт е една единна и неделима и за да бъде съобразено с Конституцията, налага се вместо власти, да се постави органи.

23. В чл. 87, изменен съответно 86, втория ред, думите «административни лица и места» да бъдат заменени с думите «държавни органи».

Съображения. Поправката е редакционна, цели уточняване на текста.

24. В чл. 90, изменен съответно 89, втората алинея да се заличи.

Съображения. Тази алинея е излишна, тъй като разпоредбата в нея са за правилник, а не за правна норма.

25. В чл. 92, изменен съответно 91, първата алинея, последния ред, цифрата «15» да бъде написана с дума «петнадесет».

Съображения. За еднаквост с цифрата «пет», написана в предходния ред.

26. В чл. 95, изменен съответно 94, в първия ред, думата «или» да бъде заменена със съюза «и».

Съображения. Поправката е редакционна.

27. В чл. 96, изменен съответно 95, втория ред, изразът «и общински» да бъде заличен.

Съображения. Общинските учреждения са също държавни.

28. В чл. 98, изменен съответно 97, алинея втора, последното изречение «Министърът на пощите, телеграфите и телефоните може да освободи от такси чековите сметки и на други държавни учреждения» да се заличи.

Съображения. Комисията намира, че това право не следва да бъде предоставено на министъра, а да бъде разрешавано за всеки случай отделно по съответния законоустановен ред.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Пашов.

Председателстващ Атанас Драгнев: Съобщавам на народните представители, че току-що се получи в бюрото на Народното събрание законопроект за петгодишния държавен план за развитие на народното стопанство на Народната република България (1949—1953 г.). Законопроектът е отпечатан и сега се раздава. Ще бъде вписан в дневния ред на утрешното заседание.

По законопроекта за устройството и функциите на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните има думата помощник-министърът на пощите, телеграфите и телефоните и народен представител Коста Ганев.

Коста Ганев (к): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Законопроектът за пощите, телеграфите и телефоните се поставя на разглеждане във Великото народно събрание в един момент, когато целият наш трудов народ напъга своите усилия и влага своя труд, за да завърши окончателно изпълнението на двегодишния стопански план, който ще послужи като основа, за да се хвърли обнадяден и уверен в своите сили и възможности в изпълнението на първия Димитровски петгодишен народостопански план за изграждане основите на социализма в нашата свободна родина. И това не е случайно. Едно такова всенародно дело, като изпълнението на петгодишния план, със своето многостранно отражение в нашия държавен, стопански, обществен и културен живот, както и в строителството, би могло да бъде проведено планоно и цялостно само при добре устроени и правилно функциониращи пощенски, телеграфни и телефонни съобщения и служби.

Предложеният законопроект, като унифицира съществуващите сега два закона — този за пощите, телеграфите и телефоните и този за Пощенската спестовна каса — с техните изменения и допълнения, съгласуван и съобразен с Конституцията на народната ни република, действително ще гарантира такива съобщения и служби.

Че това е така се вижда още от първия член на законопроекта, според който пощите, телеграфите, телефоните и радиосъобщенията са държавна собственост, общонароден имот, и са монопол на държавата, на която чрез Министерството на пощите, телеграфите и телефоните е предоставено изключителното право да ги урежда и използва и взема всички мерки за тяхното развитие и подобрене. Монополът на държавата, а особено на държавата на народа, каквато е нашата, ползваща се с изключителното доверие на трудещите се, добива особено значение, защото, наред с грижите да организира пощенските, телеграфните и телефонните съобщения и служби за държавните и обществените нужди, се задължава да гарантира редовността и сигурността на съобщителните средства и нужди на народа от селата и градовете в подпомагане на неговото културно-просветно издигане, давайки пълна възможност на всички свободно да си служат с пощата, телеграфа, телефона и радиото. Затова държавата не се ръководи от съображението,

обезпелно да се създават доходи с откриването на станциите, а изключително се ръководи от разширяването на пощенската, телеграфната и телефонната мрежа повече между народа, за неговото улесняване. Не напразно е казано, че мерило за културното ниво на един народ е и развитието на пощенските, телеграфните и телефонните съобщения, защото, колкото един народ е по-културен, толкова повече той прибегва до външните услуги на пощите, телеграфите и телефоните за задоволяване на своите нужди чрез завързване на кореспонденция, получаване на вестници, списания, книги и др.

Освен монополните служби, като пренасяне и доставяне на писмовните пратки, построяване и използване на телеграфните и телефонните линии и съоръжения, печатането на пощенски и спестовни марки, пощенски карти, марки, писма и др., законопроектът предвижда и възлагането на редица други услуги: пренасяне на вестници, списания, книги, бандеролни пратки, малки пакети, пренасяне и доставяне на парични и колетни пратки, подпомагане на търговските отношения между предприятията и клиентите или между гражданите, като събира стойността от наложени платежи върху пощенски и колетни пратки.

Законопроектът предвижда услуга, която може да изиграе съществена роля за идейно-политическото издигане на народа с разпространяването на отечественофронтовската преса и периодически списания и вестници и списания, издавани в чужбина; заплащане на абонамента в пощенската станция. Това е от значение особено за села, където няма настоятели или разпространители на вестниците и списанията. На това, разбира се, трябва да обърнат внимание администрациите им, които да предложат абониране чрез пощенските станции, а пощенските служители по места да проагитират и популяризират тази услуга.

Все за улеснение на населението п. т. т. станции се натрупват със събиране на стойността на всякакви полици, записи, разни квитанции и други ценни книжки.

Другарки и другари народни представители! Изпълнението на тази многостранна дейност на пощите, телеграфите, телефоните и радиото, която засяга върховни държавни, обществени и на народа интереси, би могло да бъде проведено само чрез пълното запазване на тайната и неприкосновеността на кореспонденцията, което е гарантирано с чл. 8 от законопроекта; в който се казва, че «тайната на пощенската кореспонденция, телеграмите и телефонните разговори е неприкосновена, освен в случай на мобилизация, военно положение или когато има специално разрешение на съдебните органи или прокурора»; а с членове 64 и 69 се вземат мерки за обезпечаване на тайната и монопола, като се предвиждат наказания срещу този, който предаде от едно място на друго или прехване посредством апарат или друг някой способ телеграма или телефонен разговор, разменявани между две станции, или пък срещу този, който срещу заплащане пренася и доставя облепени или необлепени с пощенски марки писма между селища, включени в държавната пощенска мрежа.

Поради външното значение на п. т. т. съобщения, законопроектът предвижда при построяването на всички видове телеграфни и телефонни линии държавата да може да използва безвъзмездно всички държавни, обществени и частни места, пътища, улици, тротоари, мостове, канали, реки и др., след съответно предупреждение, като линиите могат да се прекъсват през всички имоти, да се прикрепят по стените и покривите на сгради, да се прокарват канали и кабели през мазетата и под сградите — като, разбира се, ако бъдат нанесени повреди, ще бъдат заплащани от държавата.

В продължение на 65 години общините бяха задължени да дават помещения, да набавят всички инвентарни предмети, да заплащат осветлението и отоплението на новооткритите п. т. станции в продължение на пет години и за същото време да плащат заплатите на раздавачите. Въпреки това реакционните и фашистки правителства, заинтересувани да държат в невъзможност народните маси и незанесени в тяхното улесняване, изоставиха нашата страна. По пощенски, телеграфни и телефонни съобщения тя е на последно място между европейските страни. У нас на една станция се падат 6.000 жители, когато в други страни се падат от 1.000—4.000 души.

Тази изостаналост особено много се чувства сега, при народната власт. Чувства се и от населението, и от народните съвети. Селищата, где няма открити телеграфопощенски станции, са много и исканията за откриване на такива са много. По сведения на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните в този момент има около 500 такива искания. Селските, чувствайки от една страна голямата нужда от станции, а от друга затруднено положение на народната власт и ангажираността ѝ в цялостното строителство на държавата, предлагат сами, по свой начин, редица условия за улесняване откриването на телеграфопощенски станции, като: даване или построяване на помещения, материали за направа на телеграфни и телефонни линии и др. Готовността на народните съвети да улеснят задоволяването на тази голяма нужда намери отражение в законопроекта, като се предвижда заинтересуваните селища да дадат онова, което, както казах, те сами доброволно предлагат. Заинтересуваните селски съвети посрещат това със задоволство и облекчение.

Ние и друг път сме имали възможност да кажем, че доставянето на пощата в селищата, где няма станции, става доста безотговорно. То е все още нередовно, защото няма едно лице, което да се държи отговорно за тази нередовност. А това в една народна държава, при народна власт не може и не бива повече да продължава. Законопроектът с чл. 26 урежда този въпрос, като постановява, че в селски общини и населени

места, в които няма открити телеграфопощенски станции, за редовното изпълнение на пощенската, телеграфната и телефонната служба е отговорна управата на общинския народен съвет. Управата на съвета назначава лице, което да изпълнява тази служба. Назначеното лице се облича с правата на пощенски агент от министъра на пощите, телеграфите и телефоните. Заплата му се заплаща от бюджета на народния съвет. Както се вижда, пощенският агент е изпълнител на службата, а отговорник остава не друг, а самата управа на селсъвета. Затова, когато тя ще назначава пощенски агент, ще трябва сериозно да се замисли върху качествата, които трябва да има този служител, за да изпълнява добросъвестно тази от голямо значение за населението длъжност.

В законопроекта се определят отговорностите на Министерството на пощите, телеграфите и телефоните и на служителите по тях. Изключително и нередности при изпълнението на службите, при извършване на поверените им пратки и суми, повреди или унищожение. А в чл. 81 от народната Конституция се постановява, че гражданите имат право на обезщетение от длъжностните лица за причинени вреди поради незаконно и неправилно изпълнение на службите. Но също така се предвиждат санкции, наказания и глоби за клиентите, които не се съобразяват или се противопоставят на закона и правилниците, изработени за неговото изпълнение.

Вторият дял от разглеждания законопроект третира материалите за Пощенската спестовна каса, чековата служба и преводите.

Д-р. Георги Димитров каза, че «народните спестявания са могъщ фактор за стопанското възмъгване на нашата страна. Те са извънредно ценен източник за кредитиране народното ни стопанство и могъщ лост за по-нататъшното стабилизиране на нашата национална монета.»

Тази подчертана от д-р. Георги Димитров роля на народните спестявания добива още по-голямо значение за успешното осъществяване на нашето стопанско развитие и разрешаване задачите по петгодишния стопански план и тези, поставени от историческия пети конгрес на Българската комунистическа партия, които задачи изискват много милиарди левове, набрани преди всичко от наши собствени народни средства чрез спестовността. Пощенската спестовна каса чрез своята стегната и централизирана организация в отчетността, със своята широка мрежа в 1.200 телеграфопощенски станции отива най-широко между народа и ще изпълни поставените задачи за влогосъбиранията.

Безграничното доверие на народа към народната държава, която по законопроекта гарантира всички събрани спестявания, укрепва още повече и без това голямото доверие към Пощенската спестовна каса, която е първостепенен спестовен институт у нас, в който има събрани сега 21.892.000.000 лв. спестявания на 1.151.000 спестители. В Пощенската спестовна каса може да внася спестяванията си всеки гражданин от селото и града, от най-малката спестна сума до неограничен размер, по една спестовна книжка, издадена на пеленачето и на старика, на всяко предприятие и учреждение, което пожелае.

Характерна черта у нашите хора е да си спестяват по нещо «настрана», както се изразяват, но в някои случаи това да става без знанието дори на най-близките им. Законопроектът е съобразен с това и предвижда гарантиране тайната на спестовността, като на служителите от ведомството на пощите, телеграфите и телефоните се забранява да дават сведения за имената на спестителите и сумите по спестовните книжки. Сведения могат да се дават само по писмено искане на съдебните власти и прокурора и с разрешение от министъра на пощите, телеграфите и телефоните. Спестителите в Пощенската спестовна каса са повечето трудещи се, спестяванията са резултат на техния честен и работен труд, затова законопроектът предвижда, върху такива спестявания до 300.000 лв. и техните лихви да не се позволява налагане на заповест за частно-правни и публично-правни вземания. За улесняване на спестителите по една спестовна книжка могат да се внасят и теглят суми от всички телеграфопощенски станции без всякаво предупреждение и такси.

Пощенската чекова служба, предмет на законопроекта, дава възможност на всяко физическо и юридическо лице и на държавните органи и лица да си откриват пощенски чекови сметки. Тази служба има не по-малко стопанско значение от това на Пощенската спестовна каса. Тя е една свършена преводна служба. Чрез обикновените и прехвърлителни пощенски чекове, с които стават преводите между титулярите на пощенски чекови сметки или активните стопански дейатели и предприятия, се ограничават банковното обращение. Банковните се задържат в банката и се използват за стопански и строителни нужди. От друга страна намаляването на банковното обращение стабилизира нашия лев и поевтинява живота.

Пощенската чекова служба се използва в услуга на държавата като събирач на голяма част от данъците чрез внасянето им с вносни бележки. Но тя може и трябва да бъде използвана и по обратен път: всички плащания от държавата в места, где няма клонове или агенции на Българската народна банка, да стават чрез Пощенската чекова служба. Колко загубени работни дни ще се икономисат, колко пъти и дневни пари ще се спестят на държавата! Например стотици пунктови учители и други платци на заплати ежесечно губят по два-три работни дни, плащат им се пъти и дневни пари да отидат в селището, где е Народната банка, за да осребрят платежната заповед, за заплащане на служителите от пункта или предприятието. Всичко това би могло да се спести, работата в учреждениято или предприятието няма да се спъва и ще се избегне евентуалният риск при пренасянето на парите, ако преводът се извършва чрез

пощенски чек, който да бъде изплатен на мястото от телеграфо-пощенската станция. Днес, когато трябва да се използва всяка работна минута и да се пести всяка народна стотинка, да не се използва тази възможност, която ни дава Пощенската чекова служба, е най-малко разточителство.

Чрез същата служба става изплащането пенсията на земеделските стопани и стопанки от местните телеграфо-пощенски станции, което също така спестява неопределено работно време, което би се изгубило за отиването им до банките. С една дума, Пощенската чекова служба със своята широка мрежа в телеграфо-пощенските станции може прекрасно да бъде в услуга на Българската народна банка като касиер на държавата.

Друга преводна служба, организирана от законопроекта, е тази за пощенските и телеграфните вътрешни и международни записи. Вътрешните пощенски и телеграфни записи е най-популярната и достъпна за народа преводна служба и се използва най-широко. За улеснение на населението се пристъпва и към изплащането на записите по домовете на получателите.

Другари и другарки народни представители! Предложеният законопроект за пощите, телеграфите и телефоните действително ще гарантира за нашия държавен, обществен, културен и стопански живот, както и на населението редовни, организирани и сигурни пощенски, телеграфни и телефонни съобщения и служби, които, изпълнявани от преданите на народната власт на Отечествения фронт пощенци, ще изпълнят своето предназначение за осъществяването на петгодишния народостопански план и за провеждане на дело историческите решения на V конгрес на Българската комунистическа партия за изграждане на социализма в нашата прекрасна родина.

Парламентарната група на Българската комунистическа партия ще гласува единодушно законопроекта. (Ръкшлескания)

Председателстващ Атанас Драгиев: По законопроекта няма записани други оратори, затова ще преминем към гласуване.

Моля онези народни представители, които приемат по принцип законопроекта за пощите, телеграфите и телефоните, да вдигнат ръка: Мнозинство, Събранието приема.

Министър Цола Драгойчева: Другари народни представители! Понеже няма предложения за никакви изменения в законопроекта, предлагам да бъде гласуван на второ четене, по спешност.

Председателстващ Атанас Драгиев: Понеже законопроектът не предизвиква никакви особени разисквания, има предложение от министъра на пощите, телеграфите и телефоните др. Цола Драгойчева да се гласува, по спешност, и на второ четене.

Моля ония народни представители, които са съгласни с това предложение на др. министър, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика да докладва законопроекта.

(Законопроектът, докладван от докладчика Георги Божков, заедно с измененията, предложени от комисията, се прие без изменение и без разисквания)

Понеже докладчикът на законодателната комисия не е още готов със законопроекта за общественото осигуряване, този законопроект ще остане за едно от следващите заседания.

Дневният ред на днешното заседание е изчерпан. Следващото заседание на Великото народно събрание ще се състои утре, вторник, 15 ч., със следния дневен ред, предложен от председателството:

Първо четене на законопроектите:

1. За създаване на Министерство на горите.
2. За петгодишния държавен план за развитие на народното стопанство на Народната република България (1949—1953 г.)
3. За наследството.

Моля ония другари народни представители, които са съгласни с предложения дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривам заседанието.

(Закрито в 17 ч. 30 м.)

Подпредседател: АТАНАС ДРАГИЕВ

Секретари: { ТОДОР ТИХОЛОВ
ПЪРВА ДИМИТРОВА

Началник на стенографите: ТОДОР АНГЕЛИЕВ